

Úr Tíðavísium

Angurssaga ullum brands
oili бага norðanlands;
gleðitóninn minnka má
mannatjónið fjöllum á.
Ríklundaðir rekkar þá
Reynistaðarklaustri frá
sendir fjórir, sem með skil
sauða fóru kaupa til.
Hér um sveitir feingu féð
fyrðar teitir kaupi með,
fjölguðu manni, fimta beim,
ferðast þanninn vildu heim.
Norður Kjalveg langa leið
lögðu halir hausts um skeið;
feigu stríðu fjör-þurðar,
fregnast síðan dauðir þar.

Séra Jón Hjaltalín (1749–1835)

Reynistaðabræður

»Okkur finna enginn má
undir fannar hjarni;
daga þrjá yfir dauðum ná
dapur sat hann Bjarni.«*

Þótt fögur séu fjöllin vor,
feikn þau marga geyma,
um fannir liggja freðin spor,
feigðin á þar heima.

Er á stað þeir fóru, fól
fáði silfri jörðu;
þegar upp þeir komu' á Kjöl,
kóf með frosti hörðu.

Skóf á tindum, sköflum hlóð,
skáraði vindur fannir,
vagarleysu villislóð
vafði snjóahrannir.

Rann nú sól og rekkum fól
rökkur jökulkolla,
á eyðibóli ekkert skjól,
og ei þeir hittu *Polla*.

Á Kjalshrauni við skútaskafll
skatnar loksins tjalda;
vex um nætur vetrarafl,
víst þeir höfðu kalda.

Löng var nótt og lítt var rótt,
lengst þeir svefni hafna,
kaldri' úr drótt því dregur þrótt
dauðans bróðir jafnan.

Frosið niður fennti tjald,
feiga bræður hylur;
gáfu þeir sig guði' á vald;
grenjaði norðanbylur.

Fönnin reis svo fast og hátt,
frá varð snjó ei mokað,
dauðans stóðu dyr á gátt,
dyrum tjalds var lokað.

Svefninn annar sætan hlaut,
sá til lífs ei vaknar, –
en á Bjarna bætti þraut
bróður að hann saknar.

Vakti á þriðja dag uns dó –
draums svo innir sagan –
yfir líki og undir snjó,
urðu það langir dagar.

Gröf er bræðra botnfrosin,
búið af drottni' um moldir;
ísa' ei þrotnar umbúðin,
aldrei rotnar holdið.

Grímur Thomsen (1820–1896)

* Draumvísa. Sagan segir að systur þeirra bræðra hafi dreymt að Bjarni, eldri bróðirinn, kæmi til sín og kvæði þetta.

Úr Áföngum

Liðið er hátt á aðra öld;
enn mun þó reimt á Kili,
þar sem í snjónum bræðra beið
beisklegur aldurtíli;
skuggar lyftast og líða um hjarn
líkt eins og mynd á þili;
hleypur svo einn með hærusekk,
hverfur í dimmu gili.

Jón Helgason (1899–1986)

Jón Austmann ríður frá Reynistaðarbræðrum

Langt heim til manna, myrkar hríðar og ströng
mörg vötn tálma leiðum, hann kvað, við bíðum
þó daufleg sé vistin; drjúg munu hraunin og breið
en dreifður reksturinn; þó er böll ef við gistum
hinzt hér á Kili.

Liðu dægur og dimm
dundu veður á tjaldi. Fannbarðar kindur
norpuðu í gjótum, klárar hímdu í höm
hraktir og svangir. – Þó ei mér til byggða skili
skal freistað að leita manna, því nú er nóg
nauð okkar orðin, hann mælti. Geig sló að hinum
er fór hann. Þeir biðu. Svo tygjaði' hann tröllaukinn hest
hjá tjaldinum, kvaddi, var horfinn í sama bili.

Hann fann brátt stórviðrið æsast, ýlfrandi slá
ísköldum éljum í vit sín, magna sér kraft
og þrautseigju, vekja útsjón um bjarta byggð
breiða dali með sólskin á hverju þili
en fann það líka binda sig böndum við þá
Sem biðu í tjaldinu, sterkum, mörgum, og von
þeirra um líf eins og þunga á herðum unz varð
þeirra líf allt.

Hann reið yfir hraunin og loks
er klárinn nam staðar þar dunaði í djúpum hyl
dimmt fljót sagði hann glaður: ó byggð, ó líf!
Reið áfram til norðurs. Hraustlega hélt um taum
sú hönd sem fannst dauð og ein niðrí Blöndugili.

Hannes Pétursson (1931)

Á Kili 1780

Upp móti brattanum
ákveðnir, sterkir
hiklaust og án þess
að horfa til baka
né malda í móinn

þeir hafa nú riðið
og rekið sitt fé
sem örmagna leggst
í ískaldan snjóinn.

Það gustar um svæðið –

í grásvörtu kófi
þeir búast til hvílu
og bylurinn magnast enn.
Þeir skjálfa um stund ...

uns skefur að tjaldinu –

norðanbeljandinn
breiðir sinn þykka
og dúnmjúka feld
yfir dauðþreytta menn.

Og tíminn er kyrr –
svo tínast þeir burtu
einn af öðrum
og yfirgefa
hið torfæra, náhvíta torg –

og skilja eftir
í skammdegismyrkinu
helköld líkin
hugarvíl, óvissu
sársauka, ótta og sorg.

Ragnar Ingi Aðalsteinsson
frá Vaðbrekku (1944)